

Anul LVIII

Nr. 12

Arad, 18 Martie 1934.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cum să ne purtăm față de Pocăiți?

de Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Ca să vedeți acum cine sunt unii dintre pocăiți și dacă sunt vrednici să ne purtăm față de ei altcum de cum v-am arătat, ajunge să scriem din cuvânt în cuvânt, ce zice un șef baptist și anume Constantin Adorian din București despre alți șefi și anume despre Ioan Socaciu și Ioan Ungureanu:

Di. Adorian în adresa Nr. 140182 din 27 Sept. 1933 aflătoare la Ministerul Cultelor zice: „Totul mergea bine până în momentul, când la conducere s'au vârat oameni de talia lui Ioan Socaciu și Ioan Ungureanu, oameni cari au interpretat greșit misiunea lor fixată clar de Mântuitorul nostru Iisus Hristos și în loc de a servi interesele credincioșilor, au căutat să pună stăpânire asupra lor și părăsind temelia democratică și evanghelică a acestei organizații, au încercat să guverneze, să conducă poporul în mod dictatoric cu absolută disconsiderare a principiilor evanghelice și a dispozițiilor statutului aprobat de Consiliul de Miniștri.”

În speță Adorian îi acuză pe acești doi domni că țin adunări secrete, că adună cotizații ilegale, că sunt deschise contra lor acțiuni penale.

În 17 Sept. 1932 șeful baptist Ungureanu, scrie Ministerului de Culte (Nr. 135090 din 20 Sept. 1932) că bapțiștii Șimonca și Balc

din Oradea au comis fărâdelegi și la pag. 5 a memoriului spune, că a intentat proces împotriva lui Petru Balc. Tot la pag. 5 a memoriului zice Ungureanu: „Tinerii presbiteri Ioan Cocuț din Arad, Dănilă Pascu din Pleșcuța și Gavril Morar din Șiria, toți trei au fost pedepsiți de Comitetul general al Uniunii pentru legăturile lor suspecte cu cetățeanul american Everett Gill, care-i finanțează!”

În foaia baptistă: Glasul Adevărului din 9 Iulie 1932 cetim, că toți bapțiștii sunt îndemnați să voteze cu partidul liberal!!

Cu Nr. 183618/16136 din 1933 (12 Febr.) Ministerul Cultelor scrie lui Socaciu și Ungureanu, că el afirmă despre Minister inexactități, cari „constitue o insinuație și lipsă de respect față de acest Minister.”

În urma acestora, vedeți frații Români, cine sunt bapțiștii, și ce zic unii despre alții. Feriți-vă de ei!

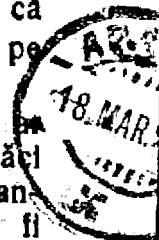
Nu numai oameni de rând, și nu numai preoții, dar și regii au luptat împotriva ereticilor. Așa de pildă regele Enric II. zicea, că s'ar bucura mult, dacă ar putea stârpi pe eretici.

Regele Enric al III-lea spunea, că lupta până la moarte împotriva ereticilor, căci este glorios să fie îngropat între eretici. Francisc I. zicea că dacă mâna dreaptă i-ar fi eretică, ar tăia-o.

Carol IX. spunea, că dacă i-s'ar da ocazie, ar răpune cu o suflare pe eretici.

Auziți, frații Români! ocoliți adunările pocăiților, fugiți de acești vrășmași ai neamului și Bisericii!!!

FINE.

Scrisori către învățători.

De Dr. Grigorie Gh. Comșa Episcopul Aradului

Scrisoarea a patra.

Învățătorul și corurile bisericești. Școlarii la biserică.

În cursul vizitațiilor canonice, pe cari le fac la sate, adeseori mi-s'a dat prilejul să întâlnesc credincioși, cari — în încrederea ce le-o insuflă strădanția mea întru luminarea popoului — îndrăznesc a-mi spune, cu ocolisuri sau fățiș, păsurile sau dorințele lor. Simplitatea și sinceritatea unor astfel de mărturisiri, mi-a fost nu odată motiv de serioase meditații în analiza cauzelor juste ale diferitelor rele sociale de astăzi și totodată isvor de inspirații în împlinirea datoriilor mele arhierestii.

Am întâlnit într-o astfel de vizitație canonică, un moșneag neștiutor de slovă, dar învrednicit de sus cu un rar bun simț și pricepere a lucrurilor. Sta de vorbă cu alți săteni, cari puneau treburile lumii la cale...

Am intrat în sfatul lor, având grija de a nu le întrerupe firul vorbil, ci de a-i ispiti chiar să-și verse amarul, ca să pot cunoaște cu deamănuntul durerile și necazurile lor.

— Iaca, ne sfătuim și noi, că nu-i cu cale și nu-i frumos să fugă dascălul din sat tocmai într-o zi așa de mare ca aceasta, când s'ar fi căzut să-l vedem cu pruncii școlii la biserică...

— Că o fi el certat cu părintele, — completează altul, — dar asta nu înseamnă să strice rânduelile și obiceiurile satului...

Și din vorbă, în vorbă, am aflat din gura poporenilor, că preotul și învățătorul satului erau... la cuțite, că pruncii școlii nu frecventau în Dumineci și sărbători sf. biserică, nu-i învățase nimeni să cânte răspunsurile liturgice, ba nu venea la biserică nici învățătorul...

— Că n'a fost totdeauna așa — spunea moșneagul cu părul de argint — numai acuma după război ne-am ticăloșit, și de aceea e plină crâșma de săteni, când locul lor ar fi în biserică... Înainte de bătaia cea mare erau alte vremuri. Nu mai încăpeau oamenii în biserică. Dar nici nu s'a pomenit român în crâșmă în vremea slujbei dumnezeiești. Că-ți era mai mare dragul să te duci la biserică. Venea dascălul cel bătrân cu toți pruncii școlii în rânduri în fața altarului, spălați, împodobiți de maicile lor, de nu ți-se mai săturau ochii privindu-i. Că Dumineca în zori de zi răscoleau pruncii

toate casele, să-i spele, să-i gătească mamele lor, grabă mare, ca să se ducă la școală și de aci la biserică. Nu se putea, Doamne... să lipsească mulere sau bărbat dela slujbă. Că erau dornici și mândri oamenii de priceperea și învățătura pruncilor lor. Li și învăța dascălul fie ertat. Unul spunea Apostolul, altul cânta singur, alții împodobiți în haine albe roiau pe lângă sfântul altar, iar ceilalți cântau în cor răspunsurile la slujba dumnezească. Și Doamne, mult era frumoasă rânduiala aceasta. Uitam în biserică toate necazurile săptămânii și plecam acasă cu sufletele ușurate, dornici de a începe cu folos munca săptămânii... Sau te-ai pomenit să mai vezi azi pruncii dela școală, ca pe vremuri, așezându-se seara la culcare și dimineața la trezire, în genunchi, rugându-se pentru sănătatea și viața părinților, bunicilor? ... Păzit-a Dumnezeu!"

Departa de mine gândul, de a generaliza aceste triste stări. Le-am pomenit însă drept cea mai dureroasă icoană a mocirlei, în care pot împinge un sat întreg lipsa de conștiință a preotului și învățătorului acelu sat. Nu învinovățesc numai pe preot sau numai pe învățător. Voi pune toată priceperea, toată dragostea și toată stăruința mea, ca să îndrept relele și în sfera atribuțiunilor mele, am și început îndrumări noi pe seama preoților. Dar graiul inimii mele, de părinte sufietesc al tuturor, mă îndeamnă să mă adresez cu o deosebită încredere și către voi, prea iubiți învățători, arătându-vă drumul cel adevărat care duce la mulțumirea sufletelor voastre, spre binele și fericirea Neamului și Țării românești. O fac aceasta în convingerea nestrămutată, că scrisorile mele nu numai că nu ar fi un amestec în atribuțiunile celor îndreptățiți să dirijeze învățământul în școli primare, ci din contră, convins fiind că strădanția mea pășește alături de directivele lor, dând viață sufletească și har dumnezeesc acestor directive.

Mă doare inima gândindu-mă, că s'ar găsi chiar și numai un învățător, care să ignoreze rolul cântării în școli și mai ales rolul corurilor școlare în slujba sfintelor Biserici.

Înțeleptul filosof Vasile Conta scrie: „Muzica în special cea bisericească, răscolește totdeauna sentimentele și ca după o furtună, sufletul liniștindu-se, devine mai bun, mai îngăduitor.”

În același fel se exprimă marele gânditor Platon: „Muzica e o lege morală. Ea dă universului suflet, gândului aripi, imaginației avânt, tristețel farmec, tuturor veselie și viață, înalță pe om spre tot ce este bun și frumos”.

Deoarece învățătorul este chemat a forma caractere, pregătind pentru viață, misiunea lui nu se termină cu orele lui de serviciu și numai în cadrele programului strict școlar.

Nu se formează caractere, nu se face educația omului, copil, adolescent sau bărbat în toată firea, fără cele două mari taine ale vieții: dragostea, credința.

Cel mai ilustru pedagog, Herbert Spencer, spune: „Copiii cărora nu li se arată dragoste, ajung să nu mai iubească, iar învățătorul lor nimic nu prețuiește”.

Simion Mehedinți, genialul nostru dascăl, completează această frază astfel: „Fără duloșie și nevinovăție, nimeni nu se poate apropia de sufletul copiilor.”

Ori tocmai cu prilejul învățării cântărilor bisericesti, elevii sunt cuprinși de mai multă duloșie și cu nevinovăția lor, prind mare dragoste față de acela care împreună cu ei laudă pe Dumnezeu, pe care îl numesc Părintele Ceresc. La cântarea bisericască e veselie sufletească și viață adevărată și astfel cine nu se apropie pe calea aceasta de sufletul copiilor, acela uită tocmai ce a zis Mântuitorul Iisus Hristos: să fim ca pruncii! Oh, da! Să mergem în mijlocul lor și cu sinceritatea inimii lor, să laudăm împreună cu ei pe Dumnezeu.

Cântarea bisericască duce la credință și prin credință, deschide poarta sfințită a tuturor virtuților.

„Muzica e o revelație mai înaltă decât înțelepciunea și filozofia” așa grăește Beethoven, iar o zicală românească spune: „Poposește fără teamă în casa unde se cântă; oamenii răi nu știu ce-i cântarea”.

*

Inchelu scrisoarea aceasta cu slova înțeleptului Epictet: „Ați face mare serviciu statului, dacă ați înălța nu coperișul caselor, ci sufletul cetățenilor. Mai mult valorează sufletele mari locuind în case modeste, decât oamenii josnici și mici, locuind în case mari...”

Indrăzniți, dragii mei învățători, a vă apropia cât mai mult de fericitele tradiții ale bătrânilor dascăli de pe vremuri, din a căror credință, dragoste și trudă s'a zămislit România de astăzi. Indrăzniți, zic, a înfiripa cu încetul, vechile coruri bisericesti ale școlilor și a veni la biserică în fruntea elevilor, căci acolo este nădejdea nebiruită a Neamului și Țării.

Cetiți și răspândiți:

»Biserica și Școala«

Populația Ardealului.

Conferința dlui Dr. S. Manuilă.

Duminecă în 4 Martie, după masă la ora 6, publicul din Arad, a avut fericitul prilej de a asculta interesanta conferință a dlui dr. Sabin Manuilă directorul Oficiului național de Demografie și recensământ din București. Dl. Manuilă este un distins fiu al județului nostru (fiul părintelui protopop dela Lipova), și a venit să conferențeze la Arad, invitat fiind de Institutele „Astra” și „Banat Crișana” din Arad. Cu date statistice verificate, dl Manuilă ne-a documentat, ne-a înfățișat icoana fidelă a României de azi și mâine. S'a oprit în special la populația din Ardeal, cu preferințe la orașele de pe granița de vest.

Iată datele statistice: În anul 1930, Ardealul avea 5 milioane 550.000 locuitori. Deci populația sa reprezintă 30,7%, din toți locuitorii țării. Vechiul regat 48,7% din totalul sufletelor țării.

Este dureros, că populația Ardealului scade mereu. La 1910 populația Ardealului făcea 33,4% din populația României întregite. La anul 1930 făcea 30,79%, iar azi face 30,2%.

Spre bucuria tuturor românilor, populația vechiului regat crește zilnic, așa că la 1940, ea se va ridica la jumătate din totalul țării. Paralel cu descreșterea populației Ardealului, populația din Basarabia și Bucovina este staționară. Cauzele descreșterii populației din Ardeal inclusiv Crișana și Banat, constă în scăderea natalității în aceste provincii, unde mortalitatea crește și se fac și emigrări. Natalitatea în Ardeal este de 26 la mie, în Banat și Crișana 20 la mie, ca și în țările din apus. În vechiul regat este cea mai urcată natalitate, decât în ori care țară civilizată din lume, dela 40 până la 60 la mie.

Populația Ardealului descrește și prin emigrări, căci deși aici (Ardeal, Crișana, Banat) sunt 54 locuitori pe 1 km. patrat, iar în vechiul regat 64 locuitori, ardelenii gravitează spre vechiul regat unde viața este mai ușoară.

Pe naționalități natalitatea este 29—1 la mie la români, 22—3 la mie la unguri, 6 la germani, 7—8 la ovrei. Deci, în proporție, românii sporesc, iar minoritarii scad.

Descreșterea minoritariilor se face în mod precipitat la orașe, unde ei sunt mai aglomerați. În 8 decenii au pierit 60 la sută din locuitorii orașelor ardeleni. Opera aceasta o face mereu timpul, care a devenit cel mai mare dușman al ungarilor. Căci ei fiind la orașe, scad zilnic.

Din totalul populației României minoritarii alcătuiesc 26%, repartizați astfel: 7,7% unguri, 4,6% ovrei, 4,3% germani, 2,6% ucrainenii, 2,1% bulgari, 1,8% ruși și 1,3% turci.

Scăderea vertiginoasă a ungarilor provine din reanua lor așezare. Ei stau 30 la sută la orașe, unde sunt

sortiți la o dispariție fizică, de altă parte seculi emigrează în mase mari spre vechiul regat unde se contopesc între români.

Orașele se alimentează cu populație dela sate. Este deci firesc, că populația maghiară dela orașe cu excepția secuilor, n'are resurse de alimentare, ea scade și românii sporesc. Românii aveau majoritatea absolută în 1910 în 10 orașele, azi au în 23. Ungurii au azi majoritate în 20 orașe, germanii în 5.

Populația județului Arad, este în descreștere din cauza nașterilor puține. În anul 1910 județul Arad avea 372.000 locuitori, la 1930 a scăzut la 346 mil. Scăderea în 20 ani e de 7%. Populația orașului Arad, a crescut din 1910 când avea 67.479 suflete, până în 1930 la 77.777. Un spor de 12.6%. În orașul Arad creșterea Românilor a fost mai mare, de cât în ori care dintre orașele de dincoaci de Carpați. Azi, Aradul este singurul municipiu dincoaci de Carpați, cu majoritate de populație românească. Pe procente, populația județului nostru se împarte: 61% români, 19% unguri, 12% germani, 4% slovacl, 2% ovrei, și 0.5% sârbi. Dintre minoritarii din județ știu româneste 58%, iar dintre cei din Arad 64%. Din toți locuitorii județului nostru sunt știutorii de carte 65% iar dintre cei din orașul Arad știu cetii și scrie 81.7%.

Din cele de mai sus rezultă, că populația unei țări, este în funcție de escedentul natalității față de mortalitate. În Transilvania din 100 născuți 65 sunt români, mortalitatea fiind la noi de 62%. Natalitatea ungarilor este de 20%, mortalitatea de 22%.

Din datele de mai sus, referitoare la orașul Arad, reese că peste 2 decenii orașul nostru va deveni ce a fost: românesc. Pentru că populația unui oraș e cazul și cu Aradul, nu se înmulțește prin nașteri, ci prin emigrări dela sate. Ori ungarul n'au în județ mediul rural, care să înlocuiască pe celce mor, sau se sting fără familie.

În Arad, cele mai mult familii sunt din 2 și 3 membri, foarte puțin din 4 membri.

Avem însă îngrijorare față de scăderea populației noastre în general aici pe granița de Vest a patriei. Femeile române tinere de acum și cele ce le vor urma să-și pue credința în Dumnezeu și fiecare să devie mamă și să crească 3 sau 4 apărători de țară. Conducătorii satelor și orașelor să se ocupe intensiv cu propogarea acestui ideal sfânt.

O comemorare.

Implinindu-se jumătate de an, dela moartea lui Dr. Samuil Șagovici, fost secretar al orașului Timișoara și fiu al cartierului Mehala, aceasta comună bisericască a ținut să comemoreze printr'un parastas și desvălirea tabloului pictat în oleu, al vrednicului decedat. Aceasta ca semn de recunoștință pentru serviciile

reale aduse de regretatul Șagovici bisericii și românilor din Mehala și peste tot orașul Timișoara.

La serviciul divin pontificat de Preacucernicul protopop Dr. P. Țucra asistat de preoții locali V. Popovici și P. Ardelean au participat din partea autorităților Dr. Dimitrie Nistor, prefectul Județului, iar în reprezentanța primăriei consilierul Cătălină cu o delegație și mai mulți credincioși din Mehala. La parastas a vorbit Păr. protopop Dr. Țucra despre meritele acestui bărbat luminat și creștin adevărat, care a depus o muncă uriașă în interesul bisericii și tuturor instituțiilor culturale din acest cartier.

După terminarea serviciului divin, întreaga asistență a trecut în sala culturală, unde în cadrul unei mici sărbări s'a desvălit tabloul pictat în oleu al regretatului Dr. Șagovici, cu care ocaziune parohul V. Popovici pune ca pildă vie generației tinere munca desinteresată depusă în serviciul bisericii, de acest fiu credincios al locului său natal.

În urmă Dr. Nistor prefectul Județului, ca fost colaborator al decedatului spune, că a cunoscut sufletul lui mare și inima lui pătrunsă de cele mai nobile sentimente de iubire pentru toate chestiunile, cari au privit ridicarea bisericii și Românișmului. Aduce elogiile comunei bisericesti, preoților, consiliului și epitropiei parohiale pentru acest gest de recunoștință față de un binefăcător cum a fost Dr. Șagovici. Ochii celor prezenți s'au umplut de lacrimi, când corul biscondus de dir. Entim Săcoșan a intonat „În vecl pomenirea lui“.

Spectator.

Studentii dela Academia Teologică din Arad comemorează memoria Regelui Albert I.

Studentimea dela Academia Teologică din loc, conștientă de menirea sa, își pleacă pioși genunchii, comemorând pe acela care a fost Albert I. Nobilul gest a fost împărtășit tuturor prin solemnitatea ședinței festive a Soc. Academice „Episcopul Grigorie“. La aceasta impresionantă ședință au participat Părintele Rector Dr. T. Botiș și Dnii profesori.

Ședința a avut loc în ziua de 22 Febr. a. c. în sala de ședințe la ora 10 a. m.

Ședința e deschisă prin imnul: „Adusumi-am aminte“ — exec. de corul stud. sub conducerea stud. Tiberiu Farca a. II — ca apoi P. C. S. Părintele Dr. Teodor Botiș să aducă prinosul de recunoștință, față de acela pe care cruda fatalitate l-a răpit din mijlocul omenirii.

Domnilor Colegi

Iubită tinerime

Năpraznica moarte a secerat din mijlocul omenirii o ființă omenească de înaltă valoare umană și etică. Acea ființă a fost Regele Albert I, a cărui moarte a zguduț omenirea întreagă și îndeosebi pe noi, care am pierdut nu numai un prieten, și aliat, ci și unul din factori care a avut un rol preponderant la încheierea și consolidarea noastră.

Albert I a fost primul cetățean al Țării sale, dând do-

vădă că este cel mai tipic reprezentant al ideilor și aspirațiilor Națiunii Sale. Este considerat printre cele mai eroice figuri ale războiului trecut.

În 1830 puterile Europei centrale au asigurat neutralitatea țării sale, la scutul căreia Belgia prosperează simțitor în toate domeniile. La începutul războiului mondial, Germania cere insistent trecerea trupelor prin teritoriile Belgiei. Belgienii se opun pe cale diplomatică, la care procedura îngâmfata Germaniei răspunde: „Tratatele internaționale sunt pețete de hârtie”. Așa concepție au avut și au Germanii, Regele Albert refuză prin cuvintele: „Dreptul va triumfa”. Cu fruntea senină și cu credința neclintită în Dumnezeu, se așează în fruntea armatei sale, care este însă strivită de năvalnica Germaniei. Cu calmul omului de geniu își adună rămășițele armatei concentrând-o într'un ținut, cât un județ unde rămâne 4 ani, în care timp nu părăsește nici un moment frontul. Timpul acela l-a făcut să se identifice cu poporul său, pentru care era gata cu jertfa vieții sale.

Prin fermitatea caracterului său, El însuși a fost cel dinlăuntru dintre capetele încoronate. Coeziunea sufletească care ne obligă în deosebi pe noi români să i păstrăm o recunoștință vie, n'a fost numai prietenia și alianța, ci și înrudirea cu familia noastră domnitoare de care se leagă cele mai mari evenimente. El a avut totdeauna încredere în biruința dreptății. Viața lui să ne fie totdeauna o pildă vie de demnitate și caracter. S'a dus din mijlocul nostru, dar sufletul și faptele sale au rămas și vor auri pe veci tronul regal al Belgiei.

Nouă ne rămâne în aceste momente solemne să exprimăm cele mai adânci regrete și să zicem: Dumnezeu să-l odihnească în pace”.

Corul întonează: „Cu sfinții” ca apoi președintele Soc. Dl. Tudor Demian, să evocă în mod eclatant figura Marelui dispărut. După ce face o introducere sui generis, continuă a releva calitățile celui caracter ferm prin următoarele cuvinte: „Deși putea să-și păstreze neștirbite și nestrivite hotarele gliei strămoșești printr'o simplă închinare în fața „forței germane” El, a ales între ruinele vremelnice și o pagină de istorie glorioasă și neperitoare calea cea grea a eroismului sacru și intransigent. Conștient de dreptatea cauzei pentru care și-a ironsit toate capacitățile sale fizice și intelectuale, a demonstrat în fața lumii întregi, că un popor nu este mare prin hotarele lui întinse ci prin valoarea lui morală, prin mândria și tenacitatea cu care-și apără patrimoniul național, prin sentimentul solidarității cu toate națiunile, cari au aceleași idealuri și aceleași aspirații” Caracterizează mai departe viața religioasă prin următoarele cuvinte: Iubitor și adânc venerator al celor sfinte, i-a fost dat acestui pios creștin să-și dea obștescul sfârșit alături de crucifixul în fața căruia adeseori își pleca umil genunchii

În continuare arată în ce împrejurări a intrat în războiu și memorabilele cuvinte prin care s'a adresat poporului său: „Nimeni în această țară nu va lipsi dela datorie... Am încredere în soarta noastră. O țară care se apără impune respect tuturor și această țară nu poate să piară”. În urma acestui apel El, regele s'a contopit, s'a identificat cu poporul său care l-a numit Regele soldat.

„Cuvine se ca și noi Români legați de poporul belgian nu numai prin sângele înrudit al dinastiilor ci și prin egalitatea și identitatea speranțelor și aspirațiilor, să ne închinăm cu reculegere și adâncă admirație, în fața memoriei Regelui Albert I a cărui personalitate masivă se profilează astăzi pe fondul istoric al Europei contemporane ca o figură legendară

Să rugăm pronia cerească să-l așeze în rândurile celor iubitori pentru dreptatea creștină și dreptatea popoarelor, iar pe nobila națiune belgiană să o aibă și mai departe sub scutul său pentru a fi pildă de progres și civilizație, în lumea întreagă.

Glorie ție rege care ți-ai îndeplinit conștiincios misiunea în această viață vremelnică”.

Ședința se încheie prin corul „In veci”.

Impresionante au fost clipele de pioasă reculegere și recunoștință pentru toți aceia cari și-au plecat genunchii cu inima smerită în fața memoriei Regelui Soldat.

Gh. Laichici
stud. teolog

Temeliile juridice ale păcii.

Numai acolo, unde principiile de drept se aplică așa cum iasăși dreptatea cere, se poate ramifica și înlături pivotul păcii între indivizi și nu mai puțin între State. Observarea drepturilor fiecăruia, impusă de sancțiunile juste și morale ale principiilor de drept ce iau forma de legi, zămislește cu hârnicie de nămam armonia păcii.

Suprema condiție a păcii universale este, desăvârșirea ordinii și a păcii în corpul spiritual al fiecărei națiuni aparte. În puterea acestei considerațiuni, Societatea Națiunilor — acest for al Statelor membre — trebuie ca în prima linie și la baza păcii universale, înainte de a căuta în teorie steapă oprirea în genere a războiului dintre State, să așeze pacea și ordinea în Statele națiunilor singurite, de câte ori o reclamă necesitățile etice superioare. În scopul acesta, acțiunile S. N. apucând căile normale ale logicii pentru a da acestui for rostul adevărat al ființării lui, cer legi de direcționare și în aceeași măsură forță pentru a fi în posibilitatea împingerii națiunilor sub categoria imparțială a legilor.

Forul dela Geneva, în baza Pactului, are rostul de a face ca relațiile internaționale să se bazeze numai pe justiție și onoare. Așadar dreptul internațional are să devină o regulă de conduită a tuturor Statelor, în vederea respectării obligațiilor ce derivă din tratatele de pace și din raporturile mutuale ale popoarelor organizate.

Justiția e punctul arhimedic al unității și al armoniei fiecărei națiuni. Într'un Stat oarecare, justiția echilibrează cumpăna între conducători și conduși, înzestrând pe fiecare cetățean cu drepturile și datorile lui. Conștient de posesia reală a drepturilor sale, individul își observă și obligațiile și astfel își mobilizează sensibilitatea pentru pacea cu sine și cu concetățeanul său. Justiția aprinde și în mare parte substituie indemnul propriu spre moralitate, profilând din toate vâltoarele cotidiene senzul păcii. Din ori ce infrațiune și din ori ce delict, frica anticipată a sancțiunilor plâsmule un balast ce apasă conștiința. Și atunci individul cu simțul demnității sale de om, cată cu grijă să purceadă pe drumul drept al legilor, prin care ajunge la oarecare pace cu sine și cu concetățeanul său. Astfel — lucru încă urmărit de toți —

individul singur își validează cu mândrie certificatul demnității sale de om întreg și de încredere în fața societății.

S. N. patronând cu competență peste forța coercitivă, în baza celor trei puteri : legislativă, judecătorească și executivă, ar putea să înăbușe înspăimântător ușurința cu care Statele își atacă reciproc interesele vitale.

Incandescentul spirit al emulației, aprinde'n fiecare individ ca și'n fiecare Stat ambiția de a-și orienta căile de ascensiune peste nivelul comun, pentru ca în aceasta înălțime să-și adăpostească siguranța existenței și a supraviețuirii. Și iată cum, fiecare Stat așteaptă ca altul să facă începutul obedienței sub cerințele juste și morale ale dreptului internațional, de sub care egoismele șovine zăvorțite 'n în cripta neînțelegerii au să-și lase afară doar un ultim ecou funerar de regretate pierdute pe vecie în vidul neantului. În afară de îndemnul propriu al omului, singură S. N. ar putea lăsa deodată deasupra tuturor Statelor sabia lui Damocle, spre a ridica în mod rezolut la adevărată valoare de drept acea ficțiune ce în urma multor deghizări se zice azi *dreptul ginților*.

D. Painlevé ca ministru de războiu al Franței, promitea o armată teribilă pentru spărare și totodată „înaptă pentru atac.” Competința traducerii acestei promisiuni în realitate pentru fiecare stat, cade încontestabil, mai mult în seama S. N. care implinind faptul în măsura necesară, chestiunea dezarmării n'ar mai cuprinde atâta spațiu și timp risipit din mâni grele de pondul egal de risipit al banului în atâtea Conferințe.

E prea evident, că o forță internațională, cu tentacule adânc întinse spre gardlerea securității tuturor popoarelor și spre armonia păcii mondiale, ar fi și mai ușor de organizat și ar și costa mai puțin, decât comediile sinistru de costisitoare, ce se joacă cu aproape aceiași actori și cu aceleași scene, la rampa atâtor repetite Conferințe zise internaționale.

Numai cu posibilitatea de a clădi și apoi de a menține prin organele sale pacea pe temelii juridice, S. N. degajată de orice instituție mincinoasă, și-ar găsi rostul și rațiunea de a fi. Altcum ea apare aproape superfluă. Și constatarea aceasta transpiră și din anemicele ingerințe ale ei în războiul din extremul Orient.

Dar, eficacitatea justiției civile se escamotează cu debilitate de către cei care-i poartă carul, dacă aceștia nu simt că Izvorul legilor omenești e legea morală care dăinule deasupra justiției civile. Și dacă cei chemați pentru înfăptuirea cerințelor reclamate de legile omenești naționale și internaționale au prezentă această axiomă, atunci conștiința lor de juriști se ridică deasupra subiectivismului de toate zilele și dincolo de litera și de spiritul legii, li se profilează

totdeauna și în toate cele chemările moralei. Și iată, la temelii juridice, legile perpetuității păcii reclamă anticiparea de adânci substraturi morale.

P. Deheleanu.

Biserica ortodoxă și tradiția națională

— Conferința d-lui profesor Romulus Căndea —

Zilele trecute a avut loc la Fundația „Dalles”, în prezența I. P. S. Patriarh și a unei selecte asistențe, conferința d-lui Romulus Căndea, profesor la Universitatea din Cernăuți. „Biserica Ortodoxă și Tradiția Națională”, ținut în ciclul organizat de Consiliul Central Bisericesc.

Biserica ortodoxă — spune conferențiarul — este adevărata depozitară a învățurii creștine. Este o idee, cum nu se poate mai greșită, pe care savanții occidentali și-au făcut-o și și-o fac despre Biserica de Răsărit; după părerea acestora ortodoxia ar fi spiritul secolului al III-lea împietrit. De atunci Biserica Ortodoxă nu s'ar mai fi dezvoltat; ea ar fi statică, față de dinamismul din apus.

Biserica Ortodoxă, prin dogmele ce le profesează, prin bogăția de viață spirituală, prin variația aceleiași vieți întru Hristos, manifestată la diferitele popoare, a fost elementul de dominație sufletească în întregul răsărit. Ortodoxia este christocentrică, se ocupă mai mult de divinitate, stăruie mai mult asupra problemei vieții viitoare; centrul învățurii noastre este credința în învierea lui Hristos, cum învață sft. apostol Pavel, ca cheazășie a mântuirii genului uman. Bisericile din apus sunt mai mult antropocentrice, întrucât se preocupă de acțiunea ce trebuie să o îndeplinească omul pentru mântuire.

Ortodoxia noastră este adânc înrădăcinată în preceptele Sf. Scripturi, dar se bazează mai mult decât cea romano-catolică pe tradițiune, care a fost elementul și de constanță și de progres într-o Biserică, ce a putut să albească și sfințească părinți mai savanți decât contemporanii lor, oameni de acțiune mai nobilă de cât în alte părți.

Neamul românesc, neam latin cu credință răsăriteană, are de îndeplinit și în domeniul bisericesc un rol mai frumos, mai mare, mai înălțător; de a înfățișa ortodoxia genuină întemeiată pe Scripturi și Canoane, creleată prin tradiție, sfințită prin jertfe și păzită prin Eparhie de exagerările bisericii ruse ca și de influențele neconforme cu spiritul Bisericii Ortodoxe.

Rolul nostru politic, cultural și de înaltă spiritualitate, ne cheamă deopotrivă spre o mare menire aici în răsărit.

Apel către cântăreții bisericești.

Apropiindu-se praznicul Paștilor și fiind solicitat din partea mai multor cântăreți bisericești a le trimite plângerile sau stările din Sâmbăta Sf. Patimi, cu onoare fac pe această cale apel tuturor cântăreților bisericești cari doresc a avea această carte folositoare, ca să-mi comunice de urgență prin o corespondență de câte exemplare are nevoie, pentruca să știu, ce număr de exemplare să tipăresc.

Prețul îl voiu comunica după ce știu numărul exemplarelor ce se vor tipări, deoarece atât hârtia cât și tiparul fiind scump, dela aceasta depinde prețul lor.

Cartea va conține:

1. Heruvicul, Irmosul și Priceasna în Jola Mare.
2. Stările sau plângerile — Prohodul Dni din Sâmbăta Mare.
3. Heruvicul — Irmosul și Priceasma Sâmbetel Marl.
4. Invierea Ta Hristoase — Hristos a Invlat, Svetlina și Hvalitele Paștilor.
5. Irmosul și Priceasna Paștilor.

Corespondența să mi se adreseze:

Nicolae Băru, profesor, Arad, Gimnaziul Iosif Vulcan.

INFORMAȚIUNI.

Personale: *P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, a plecat Joi în 2 l. c. la București. Vineri P. S. Sa a asistat la ceremonia investirii P. P. S. S. Lor Episcopii Vasile al Caransebeșului și Nifon al Hușilor.*

Bibliografie.

„Viața Ilustrată“.

Este revista F. O. R-ului, secția Sibiu. Apărută de curând, ne împlinim o mare bucurie, prezentându-o preoților și tuturor cetitorilor revistei „Biserica și Școala“.

„Viața Ilustrată“ împlinește o mare lipsă în galleria revistelor lunare, cari apar la noi și anume: revista de familie. Până acum familia română și creștină a fost lipsită de o publicație, care să-l aducă lumină, pace și bucurie. Astăzi avem și aceasta dragoste, în casă, — o revistă bună, elegantă și excepțional de frumos redactată și înfrumusețată. Pentru familie și prosperarea ei.

Credem că nu va lipsi casă de preot și învățator român, care să nu se aboneze la „Viața Ilustrată“. După ei toți intelectuali și mai ales membrii F. O. R-ului au o datorie de conștiință, că să sprijinească strădania exemplară a siblenilor, care și-a găsit expresie în inițiativa fericită și în direcția competentă a Rectorului Nicolae Colan.

Oamenii cu simțul răspunderii mereu afirmă că îndreptarea legii și vindecarea rețelilor nu se poate face, fără concursul efectiv al familiei. Familia să se refacă și familia să ne vie în ajutor. Acesta este glasul vremii, pe care l-a auzit și înțeles și l-a tălmăcit atât de bine profesorul Colan îmbrăcându-l în halna de sărbătoare a revistei „Viața Ilustrată“.

De o parte cu „Revista Teologică“, de alta cu „Viața Ilustrată“, Dl. N. Colan muncește cu aleasă râvnă în ogrorul bisericii, pe care o cinstește prin roadele darurilor, cu care Dumnezeu l-a înpodobit.

De aceea opera lui merită toată lauda și tot sprijinul.

Păr. Visarion

Nr. 1409—1934.

Comunicat.

Onor. Minister al Muncii, Sănătății, și Ocrotirilor Sociale ne aduce la cunoștință că între mulțimea muncitorilor lipsiți de lucru în orașele mari din țară și în special în capitală, cari solicită ajutoare de șomaj, sunt foarte mulți șomeri, cari după ocupațiunea lor sunt oameni cu preocupări rurale, țărani și lucrători de pământ veniți dela sate la orașe.

Cum lipsa de lucru este foarte mare, cei mai mulți din acești săteni veniți la oraș și negăsind nici o ocupație, se demoralizează, decad sufletește și materialcește, și câte unii, după lungi și triste peripeții și suferințe, plini de boale și în cea mai neagră mizerie se întorc acasă ca elemente demoralizate și demoralizează și pe săteni, fapt care constituie un pericol foarte mare din punct de vedere al intereselor naționale.

Având în vedere cele de mai sus, dispunem ca cucernicii preoți, prin predici și alte mijloace corespunzătoare să clarifice poporul dela sate asupra greutăților, pericolelor și asupra mizeriei la care se expun în vremurile acestea de criză generală acei cari părăsind vatra familiară și comuna din care sunt, unde au legăturile familiare și prietenești și unde în ori ce împrejurări grele, totuși pot găsi posibilitatea unui trai cât de modest dar cinstit, pe când la oraș, nu pot conta pe nici un sprijin și ajutor, ci se expun celei mai negre mizerii.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 7 Martie 1934.

Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

Convocator.

În conformitate cu art 6 din regulam. pt. Org. Desp. Asoc. Clerului A. Șaguna, prin aceasta convocăm Adunarea Generală a desp. Arad al Asociației, care se va ține în zilele de 26—27 Martie a. crt. în localul școlii de lângă sf. bis. Catedrală cu următorul:

PROGRAM:

Ziua I Luni 26 Martie — la orele 3 p. m.

1. Predică ocazională înainte de mărturisire.
2. Misiuni interne cu mărturisirea preoților, a profesorilor-preoți, a funcționarilor bisericești și a absolvenților de teologie.

Ziua II Marți 27 Martie — la ora 8—10 a. m.

1. Utrenia împreună cu sf. liturghie și împărtășirea preoților.
2. Predică ocazională înainte de împărtășire.
3. Te-Deum.

La ora 11 a. m.

1. Deschiderea Adunării prin președintele Asoc. Ioan I. Ardelean paroh.
2. Raport asupra activității pastorale a preoțimel și a cercurilor religioase din cuprinsul Desp. în anul 1933.

3. Raportul bibliotecarului.
4. Raportul Casarului. Înscrisoare de membri.
5. Alegerea alor doi delegați, pe lângă președintele, la congresul viitor.
6. Propuneri.
7. Închiderea ședinței.

Arad la 15 Martie 1934.

Ioan I. Ardelean
președinteIoan Marșeu
secretar

Nr. 5850/1933

Ordin Circular.

cdtre toate oficiile protopopești și parohiale din Eparhia ort. rom. a Aradului.

Aducem la cunoștință tuturor oficiilor protopopești și parohiale, că Consiliul nostru eparhial a angajat pe dl arhitect-inginer Silvestru Rafiroiu de arhitect oficial al său, spre a cenzura planurile și devizele întocmite de alți arhitecți cu privire la construirea noului sau de reparări a bisericilor și altor edificii parohiale. Pentru cenzurarea acestor planuri și devize comunele bisericești interesate vor avea să-l achite ca onorar 1%, calculat dela suma care la recepționarea provizorie a lucrărilor terminate va rezulta ca competență a anteprenorului pentru lucrările executate.

Arhitectul nostru se angajează a îndeplini controlul lucrărilor executate de anteprenori în baza planurilor și devizelor aprobate de Consiliul eparhial. Se angajează a întocmi chiar el însuși planuri și devize atât pentru construcții noi, cât și pentru reparări. În privința aceasta însă organele parohiale vor avea să la contact direct cu numitul arhitect-inginer oficial.

Arad din ședința Consiliului eparhial dela 7 Martie 1934.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad

† Grigorie
Episcop

Concurs.

Conform rezoluțiunii Ven. Consiliu eparhial No. 1557/934 pentru îndeplinirea parohiei Budinț, devenită vacantă prin marea parohului Constantin Popoviciu în Ictar, se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotite dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Uzufuctul sesiunii parohiale în extenziunea de 32 jug. cad. pământ arător.
2. Intravilanul fără casă parohială, de locuință se va îngriji alesul până ce comuna bisericească va putea zidi casă.
3. Extravilanul parohial.
4. Întregirea de salar dela stat, pe care comuna bisericească nu o garantează.
5. Stole legale.

Preotul ales va suporta toate impozitele după beneficiul parohial, va predica în Dumineci și sărbători, va catehiza în școala primară și va conduce societatea religioasă „Oastea Domnului”, fără altă remunerație.

Parohia fiind de clasa II (doua) dela recurenți se cere cvallificațiunea corespuuzătoare.

Celce doresc a reflecta la aceasta parohie își vor înainta recursele — adresate Consiliul parohial din Budinț — în termenul de concurs, ajustate regulamentar Oficiului protopopesc în Recaș, având în acest timp să se prezinte în sf. biserică din Budinț, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice, cu stricta observare a dispozițiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii.

Consiliul parohial ort. român Budinț.

In conțelegere cu: Iosif Goanță
protopop.

—□—

1—3

Conform rezoluției Ven. Consiliu Eparhial din Arad Nr. 5369/1933, pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă parohul Ioan Popoviciu din Berechiu, protopopul I. Ineu, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Biserica și Școala”.

Venitele împreună cu acest post sunt următoarele:

1. Uzufuctul integral al sesiunii parohiale constatătoare din 32 jughere pământ.
2. Stolele legale în întregime.
3. Birul legal, — care se ia în concurs din oficiu în întregime.
4. Casă parohială nu este, deci alesul se va îngriji de locuință.

Capelanul va servi și va predica regulat la serviciile divine din Dumineci și sărbători. Va îndeplini toate funcțiile din parohie și va purta agendele oficiului parohial, fiind conducătorul acestui oficiu. Va catehiza la școalele primare de stat din loc, fără altă remunerație dela parohie. Va suporta și plăti toate impozitele după sesiune și după întreg beneficiul parohial pe care îl are.

Parohia este de clasa III (a treia), deci dela recurenți se cere cvallificațiunea regulamentară.

Cel ce doresc a competi la acest post, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică din Berechiu, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice. Cererile însoțite de anexele necesare, adresate Consiliului parohial în Berechiu, se vor înainta oficiului protopopesc ort. rom. din Ineu.

ss. Ioan Popoviciu   ss. Hanț Gheorghe
președintele cons. par.   notarul cons. parohialIn înțelegere cu Mihaiu Cosma
protopop.

—□—

1—3